

Рецензія на дисертацію
Чорного Євгена Михайловича
на тему «Адміністративно-правове регулювання державно-приватного
партнерства у сфері будівництва та експлуатації
транспортних шляхів в Україні»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю
081 Право

Актуальність теми дисертаційної роботи. Актуальність дисертаційного дослідження Чорного Євгена Михайловича обумовлена стратегічним значенням державно-приватного партнерства (ДПП) для подолання соціально-економічних викликів, що стоять перед Україною в умовах воєнного часу та необхідності постконфліктного відновлення країни. Сучасна ситуація характеризується значним дефіцитом державного бюджету, масштабними руйнуваннями транспортної інфраструктури та потребою у мобілізації значних ресурсів для її відновлення. У цих умовах ДПП виступає не лише інструментом залучення приватного капіталу, але й механізмом забезпечення сталого розвитку державних активів, модернізації транспортної інфраструктури та підтримки економічної стабільності.

Особливої актуальності дослідженню надає системна необхідність створення прозорої, ефективної та дієвої нормативно-правової бази, яка б забезпечувала оптимальні умови для співпраці держави та бізнесу. Успішна імплементація ДПП значною мірою залежить від вирішення правових, адміністративних та організаційних проблем, які ускладнюють його застосування в Україні. Зокрема, це стосується правової невизначеності щодо процедурних аспектів, недостатньої координації між органами державної влади, а також відсутності стимулів для приватного сектору.

Важливим аспектом є критична ситуація у сфері транспортної інфраструктури, яка зазнала значних руйнувань унаслідок бойових дій. Відновлення та модернізація автомобільних доріг, залізничної мережі, портів і

аеропортів є першочерговим завданням для забезпечення економічної мобільності, інтеграції України у глобальні ринки та створення сприятливого інвестиційного клімату. У цьому контексті дослідження Чорного Євгена Михайловича пропонує науково обґрунтовані підходи до регулювання ДПП, що враховують як національні особливості, так і передовий міжнародний досвід.

Актуальність роботи також підсилюється потребою у глибокому аналізі сучасного стану нормативно-правового забезпечення ДПП в Україні, оцінці його відповідності міжнародним стандартам та розробці рекомендацій для усунення наявних бар'єрів. Значення дослідження зростає з урахуванням необхідності впровадження концептуальних підходів до адміністративно-правового регулювання, які сприятимуть підвищенню довіри приватних інвесторів до державного сектору та формуванню стабільних умов для реалізації довгострокових інфраструктурних проєктів.

Таким чином, актуальність дисертаційного дослідження обумовлена комплексністю, багатогранністю та стратегічною значущістю проблематики державно-приватного партнерства у сучасних умовах. Результати роботи спрямовані на розвиток дієвих механізмів взаємодії між державою та приватним сектором, що забезпечать відновлення транспортної інфраструктури України, стимулюватимуть економічне зростання та сприятимуть досягненню сталого розвитку у довгостроковій перспективі.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність. Висновки, рекомендації та наукові положення, сформульовані в дисертації Чорного Євгена Михайловича, характеризуються високим ступенем обґрунтованості та наукової достовірності. Ця обґрунтованість підтверджується ретельним і всебічним аналізом значного масиву наукових джерел, що охоплюють різні аспекти тематики державно-приватного партнерства (ДПП), а також широким залученням нормативно-правових актів як національного, так і міжнародного рівнів. Дисертант застосовує сучасні загальнонаукові та спеціальні методи

дослідження, ґрунтуючись на системному, порівняльно-правовому, історико-правовому, функціональному та структурно-аналітичному підходах.

Фундаментом дослідження є основоположні положення теорії права, які доповнені й адаптовані через призму специфіки адміністративно-правового регулювання ДПП. Автор проводить поглиблений аналіз існуючих наукових розробок щодо визначення суб'єктів і об'єктів ДПП, удосконалення механізму правового регулювання партнерства між державним і приватним секторами, а також забезпечення ефективної державної підтримки та контролю за реалізацією таких проєктів. Особливої уваги заслуговують положення роботи, що стосуються оцінки сучасного стану нормативно-правового забезпечення ДПП в Україні, а також рекомендацій із його гармонізації відповідно до кращих світових практик.

Дослідження має комплексний характер і виходить за межі виключно юридичної проблематики, спираючись на досягнення суміжних галузей знань, зокрема державного управління, економіки, фінансів та соціології. Такий міждисциплінарний підхід дозволяє автору не лише аналізувати нормативно-правові аспекти, але й оцінювати економічну доцільність, соціальну значущість і управлінські особливості впровадження ДПП у сфері транспортної інфраструктури.

Ретельний розгляд поставлених у дисертації завдань дозволив Чорному Є.М. досягти визначеної мети дослідження – обґрунтувати концептуальні підходи до вдосконалення адміністративно-правового регулювання ДПП, зокрема у сфері будівництва та експлуатації транспортних шляхів. Достовірність і наукова новизна положень дисертації підтверджуються низкою публікацій у фахових виданнях, що висвітлюють результати проведеного дослідження. Це свідчить про їх апробацію в науковому середовищі та практичну значущість отриманих результатів.

Загалом дисертаційна робота є цілісним і завершеним науковим дослідженням. Представлені результати вирізняються високою обґрунтованістю, достовірністю та науковою новизною, що сприяє

подальшому розвитку як теорії адміністративного права, так і практики реалізації державно-приватного партнерства в Україні.

Наукова новизна, представлена у дисертації, її основні наукові положення, висновки та рекомендації. Оцінюючи основні здобутки дисертаційного дослідження Чорного Євгена Михайловича, слід особливо відзначити наукову новизну окремих результатів, що мають значний теоретичний і практичний потенціал. Зокрема, дисертант сформулював чіткі, лаконічні та концептуально обґрунтовані дефініції ключових понять: «державно-приватне партнерство» (ДПП), «державний партнер», «приватний партнер», які є базовими для подальшого дослідження та вдосконалення нормативно-правового регулювання цієї сфери.

Особливу увагу заслуговує виділення та наукове обґрунтування основних функцій ДПП, серед яких визначено цільову, координаційну, моніторингову та соціальну функції, що дозволяє комплексно оцінювати роль і значення партнерства в системі державного управління.

Важливим є внесок у вдосконалення нормативно-правової бази ДПП через аналіз проблемних аспектів взаємодії існуючих правових актів. Дисертант слушно звертає увагу на необхідність регулювання питань державної підтримки ДПП у контексті положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», що дозволить усунути колізії із Законом України «Про державно-приватне партнерство». Зокрема, пропонується уточнення правового статусу ДПП як форми співпраці, яка в окремих випадках може передбачати залучення державної допомоги, що є важливим для створення умов прозорості та узгодженості правових норм.

Одним із ключових наукових здобутків є обґрунтування необхідності створення бази даних активів публічної форми власності, що можуть бути використані для реалізації проектів ДПП (PPP database). Це положення є надзвичайно актуальним, з огляду на потребу систематизації, підвищення прозорості та доступності інформації для потенційних інвесторів, а також для ефективного державного управління активами.

Дисертант також акцентує увагу на важливості чіткого розмежування повноважень між різними органами, що здійснюють підтримку та координацію проектів ДПП. Зокрема, у роботі запропоновано розподіл компетенцій між Агенцією з питань підтримки ДПП при Міністерстві економіки України та Проектним офісом з розвитку ДПП при Міністерстві відновлення України (SPILNO). Такий підхід є раціональним і спрямованим на усунення дублювання функцій і підвищення ефективності реалізації проектів.

Особливої уваги заслуговує позиція автора щодо вдосконалення законодавчої бази через внесення змін і доповнень до Закону України «Про державно-приватне партнерство». Зокрема, у роботі запропоновано запровадження принципів реалізації ДПП, таких як «добросовісна поведінка», прозорість, підзвітність, сталий розвиток, що включає відповідність проектів ДПП Цілям сталого розвитку України, а також необхідність довгострокового фінансового та бюджетного планування для державного партнера. Ці пропозиції сприяють підвищенню прозорості та стійкості проектів ДПП, забезпечуючи їх відповідність сучасним міжнародним стандартам.

Усі положення, винесені на захист, є авторськими, чітко структурованими, логічними, науково виваженими й належно обґрунтованими. Їх кількість, рівень новизни, а також відповідність кваліфікаційним вимогам дозволяють стверджувати, що результати дисертації мають як теоретичну, так і прикладну цінність. Вони можуть стати основою для подальших досліджень і вдосконалення правового регулювання державно-приватного партнерства в Україні.

Ступінь обґрунтованості наукових положень дисертації та їх достовірність. Детальне ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи дає підстави стверджувати, що у проведеному науковому дослідженні запропоновано актуальні заходи щодо покращення адміністративно-правового регулювання будівництва та експлуатації транспортних шляхів в Україні.

Обґрунтовуючи ті чи інші положення, автор опирається на дослідження вітчизняних та іноземних вчених, вміло обґрунтовує власні судження, висновки та пропозиції.

Аналіз змісту дисертації засвідчує, що її автор володіє належним рівнем проведення наукового аналізу, узагальнення та формування обґрунтованих висновків. Дисертантом проаналізовано значний масив літературних джерел (192 найменування), на кожне з яких дано правильне посилання. Вказане засвідчує не лише академічну доброчесність автора, а й глибину проведеного ним дослідження.

Заслуговує на схвалення ґрунтовний аналіз іноземного досвіду не лише впровадження ДПП у транспортній сфері, а й практики їх застосування правових інститутів та моделей, які відсутні в Україні. Більш того, запропоновано яким чином можуть бути адаптовані ті чи інші положення в українському законодавстві.

Теоретичні та практичні висновки, що містяться в дослідженні, спрямовані не лише на вирішення виявлених в ході дослідження проблем, а й можуть стати підґрунтям для подальших наукових пошуків у досліджуваній сфері відносин.

Структура і зміст роботи. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, що мають одинадцять підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 267 сторінок. Список використаних джерел містить 192 найменування і розміщений на 21 сторінці.

Особистий внесок здобувача. Теоретичні положення та розробки в межах дослідження, зокрема ті, які характеризують його наукову новизну та практичне значення результатів, отримані автором особисто.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження. Наукове значення результатів дисертаційного дослідження полягає в узагальненні теоретичних положень попередніх досліджень та практичних рекомендаціях стосовно удосконалення адміністративно-правового регулювання України, що регламентує процес застосування державно-

приватного партнерства у сфері будівництва та експлуатації транспортних шляхів України.

Практичне значення роботи полягає в тому, що авторські пропозиції, отримані за результатами дисертаційного дослідження, можуть бути використані для:

- правореалізуючій діяльності органів місцевого самоврядування в процесі реалізації забезпечення місцевої діяльності (довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження виконавчого комітету Тисменицької міської ради № 154 від 30 квітня 2024 року, довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження Обертинської селищної ради Івано-Франківського району Івано-Франківської області №519/02.1-21 від 01 липня 2024 року, довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження Олешанської сільської ради № 305 від 28 червня 2024 року, довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження Старокривотульського старостинського округу № 62 від 30 квітня 2024 року);

- практичній діяльності приватних компаній при підготовці юридичних документів для муніципальних проєктів у сфері ДПП, зокрема, розробки внутрішніх політик та планів розробки документів щодо впровадження державно-приватного партнерства для реалізації транспортних проєктів на території підприємства (довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження ПП «АРТТЕКС» вих. № 67/1 від 25.07. 2024 року);

- освітньому процесі – при підготовці та проведенні занять з курсів «Адміністративне право», «Публічне адміністрування», що присвячені питанням адміністративно-правового регулювання ДПП в Україні.

Повнота викладу результатів дослідження в публікаціях. Основні результати дисертаційного дослідження викладено в одинадцяти наукових працях, опублікованих у двох наукових фахових виданнях України, одному науковому періодичному виданні іншої держави, одному

періодичному виданні, що входить до наукометричної бази Scopus, та шести тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація на тему «Адміністративно-правове регулювання державно-приватного партнерства у сфері будівництва та експлуатації транспортних шляхів в Україні» не містить порушень академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації, її окремих положень та оформлення. Як і будь-яке наукове дослідження, дисертаційна робота містить окремі дискусійні положення.

1. Функції державно-приватного партнерства (цільова, координаційна, регулююча тощо) перелічені на сторінці 84 дисертації, проте не окреслено механізм імплементації їх у законодавство України. Це робить аргументацію неповною.

Під час публічного захисту деталізації потребують механізми стимулювання чи контролю, які можуть бути адаптовані до українського законодавства.

2. На сторінці 85 дисертації стверджується, що «структура державно-приватного партнерства визначається крізь призму функцій, об'єктів та суб'єктів ДПП», і водночас пропонується окремо визначити дефініції приватного та державного партнера у Законі України «Про державно-приватне партнерство». Проте, висновок про структуру державно-приватного партнерства виглядає недостатньо конкретизованим і потребує деталізації, зокрема щодо того, як саме формулювання зазначених дефініцій у законодавстві вплине на ефективність функціонування державно-приватного партнерства.

Уточнення дефініцій суб'єктів державно-приватного партнерства є важливим для правозастосовної практики, проте зв'язок між цією пропозицією і визначенням структури державно-приватного партнерства потребує більш чіткого пояснення під час публічного захисту.

3. На сторінці 190 дисертації автор зазначає схожість інституційних структур державно - приватного партнерства Туреччини, Франції, Британії

та України, але не деталізує конкретні аспекти цієї схожості. Висновок виглядає загальним і недостатньо аргументованим.

Під час публічного захисту пропонуємо розглянути конкретні приклади або характеристики, що пояснюють подібність між зазначеними моделями, або, навпаки, вказати ключові відмінності. Це допоможе уникнути поверхового аналізу.

Зазначені дискусійні аспекти носять рекомендаційний, уточнюючий характер і не впливають на загальне позитивне враження від дисертаційного дослідження Чорного Євгена Михайловича на тему «Адміністративно-правове регулювання державно-приватного партнерства у сфері будівництва та експлуатації транспортних шляхів в Україні», які відрізняються науковою новизною, продуманістю та структурованістю.

Висновок. На підставі проведеного детального аналізу змісту дисертації Чорного Євгена Михайловича на тему «Адміністративно-правове регулювання державно-приватного партнерства у сфері будівництва та експлуатації транспортних шляхів в Україні» можна зробити висновок, що робота є самостійним, завершеним і комплексним науковим дослідженням, яке охоплює складну та водночас надзвичайно актуальну проблему сучасного правового регулювання. Тематика дисертації відповідає пріоритетним напрямкам розвитку юридичної науки, зокрема адміністративного права, і має значне практичне значення для вирішення нагальних суспільно-економічних викликів, пов'язаних із модернізацією та відновленням транспортної інфраструктури України.

Дисертація демонструє високий рівень теоретичної і практичної підготовки автора, що підтверджується чіткою постановкою мети дослідження, логічною структурою роботи, глибоким аналізом джерельної бази та використанням сучасного методологічного інструментарію. Автором залучено значний масив наукових джерел, нормативно-правових актів та емпіричних матеріалів, що забезпечило всебічність і достовірність результатів дослідження.

Запропоновані дисертантом концептуальні підходи до удосконалення адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства (ДПП) є теоретично обґрунтованими та мають значну практичну цінність. Зокрема, у роботі сформульовано низку принципів, механізмів і моделей реалізації ДПП, які формують нову методологічну основу для подальших наукових досліджень у цій сфері. Запропоновані підходи враховують міжнародний досвід, водночас адаптуючи його до специфіки українського правового поля, що забезпечує їхню релевантність і прикладний характер.

Значну увагу в роботі приділено розробці дієвих механізмів забезпечення ефективного співробітництва між державним і приватним секторами у сфері будівництва та експлуатації транспортних шляхів. Особливо цінними є рекомендації щодо усунення правових колізій, вдосконалення процедур укладання та реалізації договорів ДПП, а також забезпечення прозорості й підзвітності суб'єктів партнерства. Такі рекомендації сприяють підвищенню довіри з боку приватних інвесторів, що є ключовим чинником для залучення капіталу в інфраструктурні проекти.

Дисертантом також обґрунтовано необхідність вдосконалення державної підтримки ДПП через створення прозорої системи моніторингу та оцінки ефективності реалізації проектів. Автор пропонує впровадження нових організаційно-правових інструментів, зокрема бази даних активів, що можуть бути використані для реалізації ДПП, а також формулює рекомендації щодо оптимізації розподілу функцій між державними органами, які відповідають за підтримку партнерства.

Запропоновані в дисертації наукові положення, висновки та рекомендації є вагомим доповненням до існуючих знань у галузі адміністративного права, сприяють вирішенню практичних проблем застосування ДПП і створюють підґрунтя для подальшого розвитку теорії державно-приватного партнерства. Робота має значний вплив на формування наукових підходів до правового регулювання у сфері

інфраструктурного розвитку та сприяє інтеграції України в міжнародний економічний простір.

Таким чином, дисертація Чорного Євгена Михайловича є вагомим науковим доробком, що відповідає сучасним вимогам до наукових робіт такого рівня, а також робить реальний внесок у розвиток теорії та практики державно-приватного партнерства у сфері будівництва та експлуатації транспортних шляхів в Україні. Результати дослідження можуть бути використані як у науковій діяльності, так і в практичній діяльності органів державної влади та суб'єктів приватного сектору.

Дисертація відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор Чорний Євген Михайлович заслуговує присудження їй ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензентка:

доцентка кафедри
адміністративного права та
судочинства Західноукраїнського
національного університету,
кандидатка юридичних наук,
доцентка

Підпис

Завіряю:

начальник
загального відділу

Наталія МЕНТУХ